



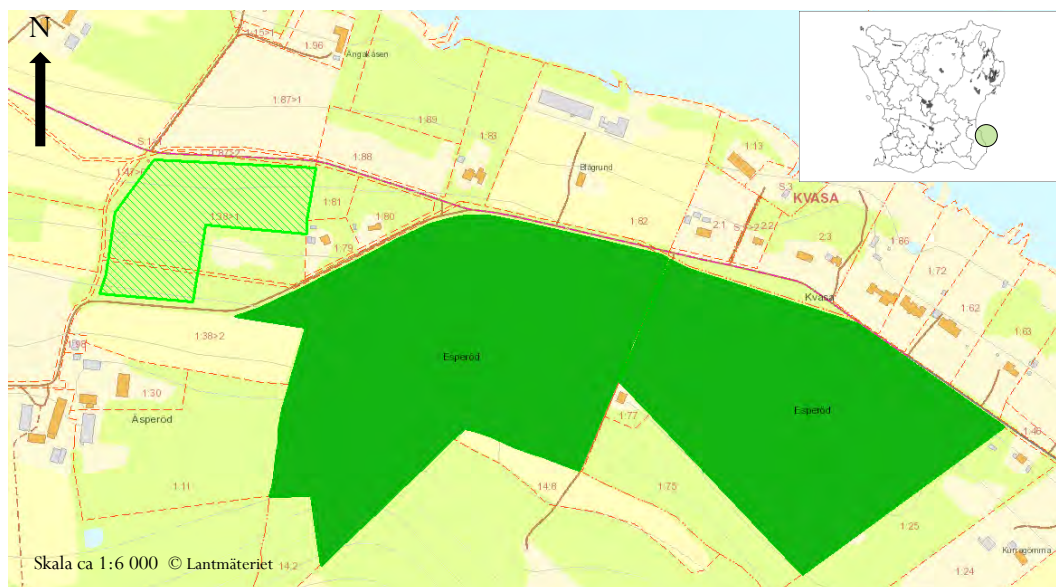
Kontaktperson
Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten
Christer Persson
010 - 224 10 00
skane@lansstyrelsen.se

Enligt sändlista

Beslut om ändrad geografisk utbredning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Esperöd i Simrishamns kommun

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken att naturreservatet Esperöd i Simrishamns kommun, inrättat av länsstyrelsen den 16 december 2015, Dnr 511-22302-2014, ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av bifogad karta, bilaga 1.



Mörkgrön yta = befintligt naturreservat. Ljusgrön, rasterad yta = utvidgning av naturreservatet

Gränsen för den utvidgade delen av naturreservatet ligger på ett avstånd av mellan tre och fem meter från kanten av intilliggande vägar.



Med stöd av 7 kap. 7§ MB upphäver länsstyrelsen förordnande av landskapsbildsskydd enligt 19§ naturvårdslagen, meddelat av Länsstyrelsen i Kristianstads län den 6 maj 1974 (Dnr. 11.126-246, 247-71), i den del som motsvaras av det nya naturreservatets yta.

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, Bilaga 4

För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 § § miljöbalken. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Namn:	Esperöd
Kommun:	Simrishamn
DOS/NVR-ID:	1118826 / 2001550
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (Bilaga 1)
Fastigheter i det befintliga naturreservatet:	Simrishamn Äsperöd 1:23 Simrishamn Äsperöd 1:76 Simrishamn Svinaberga 14:6
<u>Fastigheter som omfattas av utvidgningen av naturreservatet:</u>	<u>Simrishamn Äsperöd 1:38 (del av skifte 1 och 2)</u> <u>Simrishamn Äsperöd S:1 (del av)</u>
Markägare:	Naturvårdsverket och enskilda
Läge:	ca 8 km NO kyrkan i Södra Mellby
Topografiska kartblad:	2D Tomelilla SO
Ekonomiska kartblad:	2E4a Kivik
Centralpunkt:	x: 45 25 99 y: 61 70 043 (SWEREF99)
Naturgeografisk region:	7, Skånes sediment- och horstområden
Inskrivna nyttjanderätter:	Se bilaga 3
Areal:	22,0 ha (varav utvidgningen omfattar 2,5 ha)
Landareal:	22,0 ha varav produktiv skog 21,7 ha (KNAS) ¹
Förvaltare:	Länsstyrelsen

¹ Kontinuerlig naturtypskartering baserad på satellitdata



SYFTET MED NATURRESERVATET

Syftet med naturreservatet är att:

1. bevara biologisk mångfald,
2. vårda och bevara värdefulla naturmiljöer,
3. tillgodose områden för friluftslivet,
4. skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

Precisering av syftet:

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och andra ingående naturmiljöer samt områdets långa kontinuitet som träd- och buskrik mark med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet tillgodoses genom att:

- ädellövskog utvecklas fritt från ekonomiskt skogsbruk,
- delar av ädellövskogen i den östra delen av naturreservatet utvecklas till hassellundar,
- påskynda utveckling av ädellövskog mot ett naturskogsliknande tillstånd genom särskilda åtgärder, exempelvis framröjning av träd genom ringbarkning och skapande av högstubbar i syfte att generera mer död ved och större variation i åldersstrukturen,
- äldre ädellövträd vårdas genom försiktig frihuggning,
- mängden död ved ökas och därefter kontinuerligt tillåts vara hög,
- ädellövvirke inte får transporteras ut ur naturreservatet,
- återställa och behålla gynnsam bevarandestatus för prioriterade bevarandevärden, arter och naturtyper som omfattas av Natura2000² genom att restaurera livsmiljöer för arter som förekommer inom naturreservatet,
- vidta åtgärder för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade³ arter. Exempel på sådana åtgärder är att undvika skötsel som stör djurlivet under vår sommar och höst, se till att det kontinuerligt finns tillgång till äldre ädellövskog som utgör livsmiljö för exempelvis bokskogslöpare (*Carabus intricatus*), skapa kontinuerlig tillgång till täta, solbelysta buskage som utgör livsmiljö för hasselmus (*Muscardinus avellanarius*) och insekter, se till att småvatten i området hålls fria från fisk, kräftor och

² Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

³ Rödlistan tas fram av ArtDatabanken vid SLU och fastställs av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.



- skuggande växtlighet för att gynna reproduktion av större vattensalamander (*Triturus cristatus*) och långbensgroda (*Rana dalmatina*), skapa stråk med buskrika och öppna marker med sandblottor för att gynna sandödla (*Lacerta agilis*), ekorrsvingel (*Vulpia bromoides*), fältnarv (*Sagina apetala*), vittåtel (*Aira caryophyllea*), flockarun (*Centaurium erythraea* var. *erythraea*) och andra arter som är beroende av öppna och sandiga marker,
- området görs tillgängligt så att besökare kan uppleva de värden som finns i området genom enkla anläggningar och information som inbjuder till, och underlättar, besök i området,
 - anläggningar för friluftslivet har en kanaliseringseffekt i syfte att erhålla en långsiktig samexistens mellan friluftsliv och biologisk mångfald,
 - anläggningar för friluftslivet underhålls väl.

FÖRESKRIFTER FÖR NATURRESERVATET⁴

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avverka ädellövträd och buskar eller föra bort död ädellövved,
2. plöja, spränga, gräva, schakta, dika, utfylla, tippa, dumpa, anordna upplag, markbearbeta eller på annat sätt skada mark, stengården eller småvatten,
3. uppföra byggnad eller annan anläggning, exempelvis mast, vindkraftverk eller liknande,
4. anlägga väg,
5. dra fram mark- eller luftledning,
6. dika eller dränera,
7. uppföra hägnader eller sätta upp jaktorn,
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, utfodra vilt eller tillföra växtnäringsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel,
9. så, plantera eller sätta ut träd, buskar eller andra växter eller djur,
10. bedriva jakt på fastigheter som ägs av Naturvårdsverket, se bilaga 2B

⁴ Ändringar i förhållande till tidigare beslut är markerade med understruken text



B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,
2. framröjning av träd genom ringbarkning, skapande av högstubbar, frihuggning av äldre ädellövträd samt framröjning av småvatten i områden som markerats som lövskog på bilaga 2A,
3. luckhuggning, ringbarkning eller andra åtgärder i löv-/ädellövskog som genomförs i syfte att skapa naturskogsliknande skog i områden som markerats som löv- eller ädellövskog på bilaga 2A,
4. utförande och underhåll av angöringsplats i enlighet med bilaga 2A,
5. utförande och underhåll av vandringsleder, rastplatser eller andra anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet i hela naturreservatet,
6. uppföljning av områdets bevarandemål, skötsel och miljöövervakning inom hela naturreservatet,
7. bekämpning av invasiva⁵ arter, fisk, kräftor samt vilt som hotar att skada reservatets naturvärden och som motverkar syftet med naturreservatet,
8. framröjning av små, grusiga slänter (exponerade mot söder) och andra ytor för att underhålla livsmiljöer för exempelvis sandödlor, ekorrsvingel, fältnarv, vittåtel och flockarun på fastigheter som ägs av Naturvårdsverket,
9. röjning av buskage till önskad krontäckning i buskrik mark och öppen mark under perioden 1 november till sista dagen i februari på fastigheter som ägs av Naturvårdsverket,
10. underhåll eller rivning av betongbyggnad på fastigheten som ägs av Naturvårdsverket,
11. restaurering av småvatten under perioden 1 november till sista dagen i februari på fastigheter som ägs av Naturvårdsverket,
12. genomförande av "midjeröjning" i områden som markerats som buskmark i enlighet med bilaga 2A i syfte att gynna förekomsten av insekter och hasselmöss.

⁵ Med invasiv art avses arter som kan utrota någon av landets egna arter eller bestånd, förändra ett helt ekosystem, vara bärare av nya sjukdomar som angriper inhemska arter, blanda sig med lokala bestånd, utkonkurrera hotade arter för resurser och livsutrymme eller hybridisera med landets egna arter



C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. sätta upp anslagstavla, skylt, inskrift, affisch eller liknande på fastigheter som ägs av Naturvårdsverket, se bilaga 2B
2. utföra någon form av anläggning eller ställa upp för reservatet främmande föremål,
3. framföra motorfordon eller cykel,
4. rida eller köra med häst annat än på av förvaltaren särskilt markerade ridstigar som är upplåtna för ändamålet,
5. medföra hund annat än hållen i fysiskt koppel,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

6. fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod⁶ med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av varje art under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna,
7. samla in mossor, lavar eller vedlevande svampar, med undantag av enstaka beläggsexemplar. Under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

1. tillsyns- och förvaltningsuppdrag som utförs av tjänstemän från Länsstyrelsen inom hela naturreservatet,
2. förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta åtgärder, eller för förvaltarens tillsyn av området enligt vad som framgår av föreskrifterna under B ovan.
3. drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga markvägar, vägkanter och vägdiken. Föreskrifterna utgör inte hinder för att ta bort trafikfarliga träd eller grenar av träd som finns i vägområden. Exempel på driftåtgärder är: lagning av mindre beläggningsskador och potthål, rensning av vägtrummor, röjning och slätter av vägkanter. Vid utförande av större

⁶ Med selektiv metod menas handplockning, håvning, sällning eller annan teknik där de djur som inte ska studeras närmare direkt återutsätts och ingreppen i deras livsmiljö blir försumbara eller kan återställas omedelbart. Fällor är inte att betrakta som selektiva, oavsett utformning.



åtgärder som inte är driftåtgärder ska samråd ske med Länsstyrelsen inför arbetet. Vid akuta åtgärder kan samråd ske sedan arbetet inletts, dock senast inom fem arbetsdagar.

4. underhåll av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken, drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga nyttjanderätter, ledningar och anläggningar såsom t ex vatten-, avlopps-, energi-, tele- och elledningar. Inför utförande av arbete ska samråd ske med länsstyrelsen. Vid akuta underhållsåtgärder kan samråd ske sedan arbetet inletts, dock senast inom fem arbetsdagar.
5. anläggande och underhåll av gång- och cykelväg och mötesplatser inom ett avstånd på cirka 3 meter söder om vägens asfaltkant i enlighet med bilaga 2A,

Föreskriften C3 gäller inte på angöringsplatser och vägar som är upplåtna för ändamålet. Cykel får framföras på cykelstigar i enlighet med bilaga 2A.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl och det inte strider mot syftet med naturreservatet, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen upplyser om att föreskrifter, med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, gäller även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11 §) eller strandskydd (13–18 §§),
- Kulturmiljölag (1988:950) med krav på tillstånd för att rubba, ta bort, gräva ur, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala och kommunala ordningsföreskrifter.



Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Geologi/Hydrologi

Berggrunden utgörs av sandsten med inslag av sura vulkaniska bergarter i den östra delen. Berggrunden överlagras av morän med inslag av grovmo, sand och grus. Jordtäcket är bitvis mycket tunt. Berggrunden har ursprungligen delvis överlagrats av låga strandvallar uppbyggda av genomsläppligt material, främst klappersten, grus och sand. Den östra delen av området innehåller rester efter ett gammalt grustag i vilket strandsedimenten brutits till 1 - 2 meters djup. Delar av den forna täktbotten kan idag utgöras av tätande moränjordar. Naturreservatet ligger på en höjd av ca 15 meter över havet. Naturreservatet ligger i avrinningsområdet "Österlenåar" (088089 Helge å – Nybroån). Området avvattnas ned mot kustvattenförekomsten EU CD: SE554800-142001 Västra Hanöbuktens kustvatten.

Markhistoria

Marken har i äldre tider hört till Esperöd som under 1500-talet var ett danskt kronogods. Släkten Knob (troligen samma släkt som förvärvade Gyllebo slott på 1430-talet) blev ägare till Esperöd på 1560-talet. Under den första halvan av 1600-talet brann gården Esperöd ner men återuppfördes strax söder om den gamla byggnaden 1624. Under slutet av den danska tiden låg Esperöd under Svabesholm.

I samband med kriget mellan Sverige och Danmark 1658–1660 kom Esperöd att ingå bland de adelsgoods som danskarna fick lämna som vederlag till svenska kronan för att återfå ön Bornholm. Efter kriget blev Esperöd ett kronorusthåll.

Under 1776 – 1798 ägdes Esperöd av kemiprofessorn och läkaren Christian Wollin. Wollins svärson, Carl Fredrik Fallén som var professor i naturalhistoria och ekonomi, övertog Esperöd 1814. Under Falléns tid blev Esperöd en uppskattad utgångspunkt för många zoologers och botanisters exkursioner vilket kom att få betydelse för kännedomen om landets flora och fauna. Fallén arbetade även fram en beskrivning av Esperöd 1821 som vägledning för skötseln av ägorna då han var frånvarande för att sköta sin tjänst i Lund. Under den andra halvan av 1800-talet vistades botanikprofessorn Fredrik Wilhelm Areschough ofta på Esperöd. Fredrik Wilhelm var son till Peter Julius Areschough och Marie Louise Fallén som ägde Esperöd 1836–1865. Fredrik Wilhelm var upphovsman till "Skånes Flora" 1866 och 1881. I båda flororna förekommer en mängd angivelser av arter från Esperöd. Under den här tiden gästades Esperöd av en mängd specialister på flora och fauna och det finns därför många noteringar om olika arter från trakten.



Svinabergafastigheten berördes av enskifte 1811. Laga skifte genomfördes på Esperöd 1875. Enligt skifteshandlingarna ligger naturreservatet i Ryttares täppa (ängsmark), Nyvång (odlingsmark), Kvasavången (odlingsmark) samt en mindre del i Kalfvahagen (åker).

Efter skiftet har mark styckats av från Esperöd. Den östra delen av naturreservatet, Äsperöd 1:76, utnyttjades för täktverksamhet under 1900-talet och det som återstår idag är en igenväxande täktbotten. Täktverksamheten upphörde under 1950-talet och området efterbehandlades i slutet av 1970-talet. Fastigheten förvärvades av Naturvårdsverket för naturvårdsändamål från Albo Härads Väghallningsdistrikt 2001. Fastigheterna i den västra delen av naturreservatet förvärvades av nuvarande ägare till Kiviks Äsperöd under 2014, konstnärerna Bo Hultén och Rose-Marie Qvarfordt. Syftet med förvärvet är att marken ska användas för naturvårdsändamål.

Flora och fauna

Marken har sannolikt varit bevuxen med skog i äldre tider (före mitten av 1600-talet). År 1686 utfärdade Kungen en förordning om att all skog inom 2 mils radie Andrarums alunbruk skulle disponeras av Alunverket. Den cirkelformade gränslinjen kallades i dagligt tal för Verkalinjen. Alla bönder inom detta område förlorade rätten till sin egen skog och var därtill skyldiga att, mot betalning, fälla stämplade träd och forsla dem till Alunverket. Verkalinjen var gällande fram till år 1824.

Under den här perioden var tillgången till högskogar ytterst begränsad i sydöstra Skåne. Träd och buskage fanns i stället spridda ute i vångarna. Det finns flera skildringar av trakten från mitten av 1700-talet som vittnar om att området bestod av buskrika marker med hassel, slån, avenbok, lind och al. Linné nämner bland annat hasselskogarna vid Esperöd under den skånska resan den 31 maj 1749.

Naturreservatet består idag till stor del av medelålders till äldre ädellövskog, (åldersfördelningen varierar mellan cirka 70 – 200 år), som domineras av avenbok och ek med inslag av bok och ask. I den centrala delen, invid det gamla täktområdet i naturreservatets östra del, löper ett fuktigt stråk som är bevuxet med björkskog. Här finns även öppna ytor med hedvegetation utmed gamla vägar och stigar i området. Bland rödlistade⁷ arter som noterats i de öppna ytorna finns bland annat ekorrsvingel (EN⁸), vittåtel (VU), fältnarv (EN), flockarun (VU) och sandödlå (VU). I ädellövskogen förekommer bland annat bokskogslöpare (VU). Småvattnen i naturreservatet hyser en stabil population av långbensgroda (VU).

⁷ Rödlistan tas fram av ArtDatabanken vid SLU och fastställs av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten

⁸ Hotkategorier enligt rödlistan: EN = Starkt hotad, VU = Sårbar, NT = Nära hotad



På delar av de öppna stråken förekommer den invasiva⁹ arten jätteloka.

Under professor Falléns tid på Esperöd i början av 1800-talet exkurerade många zoologer och botanister i området vilket resulterade i fynd av en mängd arter, exempelvis snäckor, flugor och steklar som är angivna som nya för vetenskapen. Hasselmus noterades i Esperöd för första gången i landet av Sven Nilsson på 1800-talet. Hasselmus är en art som är på nedåtgående i större delen av sitt utbredningsområde globalt och är förtecknad i Art- och habitatdirektivets bilaga 4 och i Bernkonventionens bilaga III.

Friluftsliv

Naturreservatet ligger tätortsnära mellan Kivik och Stenshuvuds nationalpark men är okänt för allmänheten. Området angränsar i väster till Kiviks Esperöds Arboretum. Trakten har många besökare året runt men naturreservatet saknar anläggningar för friluftslivet. Utmed vägen mot Stenshuvuds nationalpark finns en mindre angoringsplats.

BESKRIVNING AV DE DELAR AV FASTIGHETERNA ÄSPERÖD 1:38 OCH S:1 SOM INGÅR I DET UTVIDGADE NATURRESERVATET

De delar av fastigheterna Äsperöd 1:38 och Äsperöd S:1 som ingår i naturreservatet har en areal på cirka 2,5 ha. Fastigheterna består i norr av en inhägnad skogsplantering och i sydväst av en igenväxt fruktodling.

På den norra delen av fastigheten finns enstaka överståndare av bok, ek och ask. med betydande inslag av hassel i buskskiktet. I fältskiktet finns rikligt med bland annat ramlök. På den södra delen finns täta uppslag och buskage med en mängd olika löv- och ädellövarter, bland annat fågelbär och hassel.

Den norra delen av fastigheten har tidigare varit bevuxen med ädellövskog med stort inslag av hassel. Enligt Artportalen har det påträffats hasselmusbon vid flera tillfällen i området.

Området utgör en liten del av ett större område som är av riksintresse för kulturmiljövård. Riksintresse består i ett fiskeläge med välbevarad bebyggelsekärna från 1800-talet. Märklig och unik fornlämningsmiljö, bl.a. med landet största röse med hållristningar centralt i graven.

⁹ Med invasiv art avses arter som kan utrota någon av landets egna arter eller bestånd, förändra ett helt ekosystem, vara bärare av nya sjukdomar som angriper inhemska arter, blanda sig med lokala bestånd, utkonkurrera hotade arter för resurser och livsutrymme eller hybridisera med landets egna arter.

SKÄL FÖR BESLUT

Naturreseptatet innehåller betydande arealer med näringsrik ädellövsfog som domineras av avenbok, ek och bok. I området finns även lövsfogar, småvatten och buskrika marker. Området har mycket lång kontinuitet som buskbärande mark och innehåller livsmiljöer och arter som är beroende av naturskogsliknande ädellövsfog samt buskrika marker för att kunna utvecklas i livskraftiga populationer.

Esperöd innehåller livsmiljöer för flera rödlistade arter.

Naturreseptatet innehåller livsmiljöer som är förtecknade i Bilaga 1 i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter ¹⁰ (habitatdirektivet), främst ”4030” Torra hedar (alla typer) ca 1 ha och ”9161” Ek-avenbokskog ca 15 ha.

De prioriterade bevarandevärdena består framför allt i att långsiktigt skydda och att utveckla fullgod bevarandestatus för de ädellövsfogar som förekommer i naturreseptatet och för att bevara delar av områdets långa kontinuitet som buskrik mark. Området är av betydelse för det rörliga friluftslivet och utnyttjas i första hand för vandring.

Naturreseptatet ingår i ett område som är:

- delvis naturreseptat sedan 2002-05-15,
- ”värdeetrakt för ädellövsfog”, Österlens lövmarker, utpekad i Strategi för formellt skydd i Skåne 2006,
- riksintresse för rörligt friluftsliv, L:F4 (3 kap. MB), Kuststräckan Åhus – Simrishamn med Stenshuvud – Verkeån,
- riksintresse för rörligt friluftsliv (4 kap. 2§ MB), Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus,
- riksintresse för högexploaterad kust (4 kap. 4§ MB),
- område med höga naturvärden, område 7 Stenshuvud med omnejd, enligt Naturvårdsprogram för Simrishamns kommun 2010,
- område med naturvärde (klass 2) enligt länets naturvårdsprogram, område 21c. Lilla Stenshuvud,
- riksintresse för naturvård, N71 (3 kap. 6§ MB), Kusten Stenshuvud - Vik – Simrishamn,
- delvis strandskyddat enligt 13 och 14§§, 7 kap. miljöbalken,
- delvis riksintresse för kulturmiljövärd, L:K7 (3 kap. 6§), Kivik (berör endast utvidgningen av naturreseptatet).

¹⁰ Rådets direktiv 92/43EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter



Den tillkommande delen av naturreservatet innehåller art- och buskrika marker som är av stort värde för bevarande och utveckling av den biologiska mångfalden i området.

Länsstyrelsens bedömning

Området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter. Området är prioriterat för områdesskydd enligt den nationella och regionala strategin för skogsskydd. Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Det föreligger synnerliga skäl för att med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken upphäva förordnande av landskapsbildsskydd enligt 19 § naturvårdslagen, i den del som motsvaras av det nya naturreservatets yta, meddelat av Länsstyrelsen i Kristianstads län den 6 maj 1974 (Dnr. 11.126-246, 247-71). Upphävandet kompenseras genom att det gamla förordnandet ersätts av ett betydligt starkare skydd.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

INTRESSEPRÖVNING

Länsstyrelsen har beaktat inkomna yttranden och synpunkter och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

KONSEKVENsutREDNING

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet innebär vissa begränsningar i allemansrätten men att de inte innebär något allvarligt försvårande av områdets utnyttjande.



ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Naturreseptatet Esperöd bildades ursprungligen genom länsstyrelsens beslut den 22 april 2002 och hade då en yta på 8,5 ha. Det ursprungliga beslutet upphävdes i samband med att länsstyrelsen fattade beslut om att bilda ett nytt, större naturreseptat den 16 december 2015 med en yta på 19,1 ha. Ägarna till fastigheten Simrishamn Äsperöd 1:38 ansökte under augusti 2016 om en utökning av naturreseptatet Esperöd till att omfatta fler delar del av deras fastighet. Motivet är att det finns höga naturvärden på den aktuella fastigheten.

Länsstyrelsen har arbetat fram ett beslut om utvidgning av naturreseptatet Esperöd i Simrishamns kommun. Utvidgningen berör del av fastigheten Simrishamn Äsperöd 1:38 samt del av Simrishamn Äsperöd S:1. Ägare och innehavare av särskild rätt till marken har genom kungörelsedelgivning förelagts att yttra sig över handlingarna i ärendet under 2017. Berörda myndigheter har lämnats tillfälle att lämna synpunkter på handlingarna.

Yttrande har lämnats av Simrishamns kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Trafikverket, Skanova, SLU, EON, Lunds Botaniska Förening och Puggehaten – Skånes Mykologiska Förening. SGU har avstått från att yttra sig i ärendet. Sammanställning finns i bilaga 5. Länsstyrelsen har tagit hänsyn till inkomna yttranden

Överenskommelse om intrångsersättning har tecknats med ägarna till fastigheten Simrishamn Äsperöd 1:38. Marknadsvärdeminskningen inom berörda delar av samfälligheten Simrishamn Äsperöd S:1 bedömdes inte uppnå kvalifikationsgränsen för ersättning enligt Miljöbalken.

SKÖTSELPLAN OCH FÖRVALTNING AV RESERVATET

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreseptat. Skötselplanen utgör bilaga 4 till detta beslut.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreseptatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

ÖVERKLAGANDE

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 6.



UPPLYSNINGAR OM ERSÄTTNINGSTALAN

Sakägare som inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan väcka talan enligt 31 kap miljöbalken mot staten i mark- och miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan ska ställas till mark- och miljödomstolen i Växjö.

KUNGÖRELSE

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

UNDERSKRIFTER

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljödirektör Annelie Johansson, naturvårdsdirektör Cecilia Backe, länsassessor Ann Westerdahl och byrådirektör Christer Persson, föredragande.

Denna handling har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift

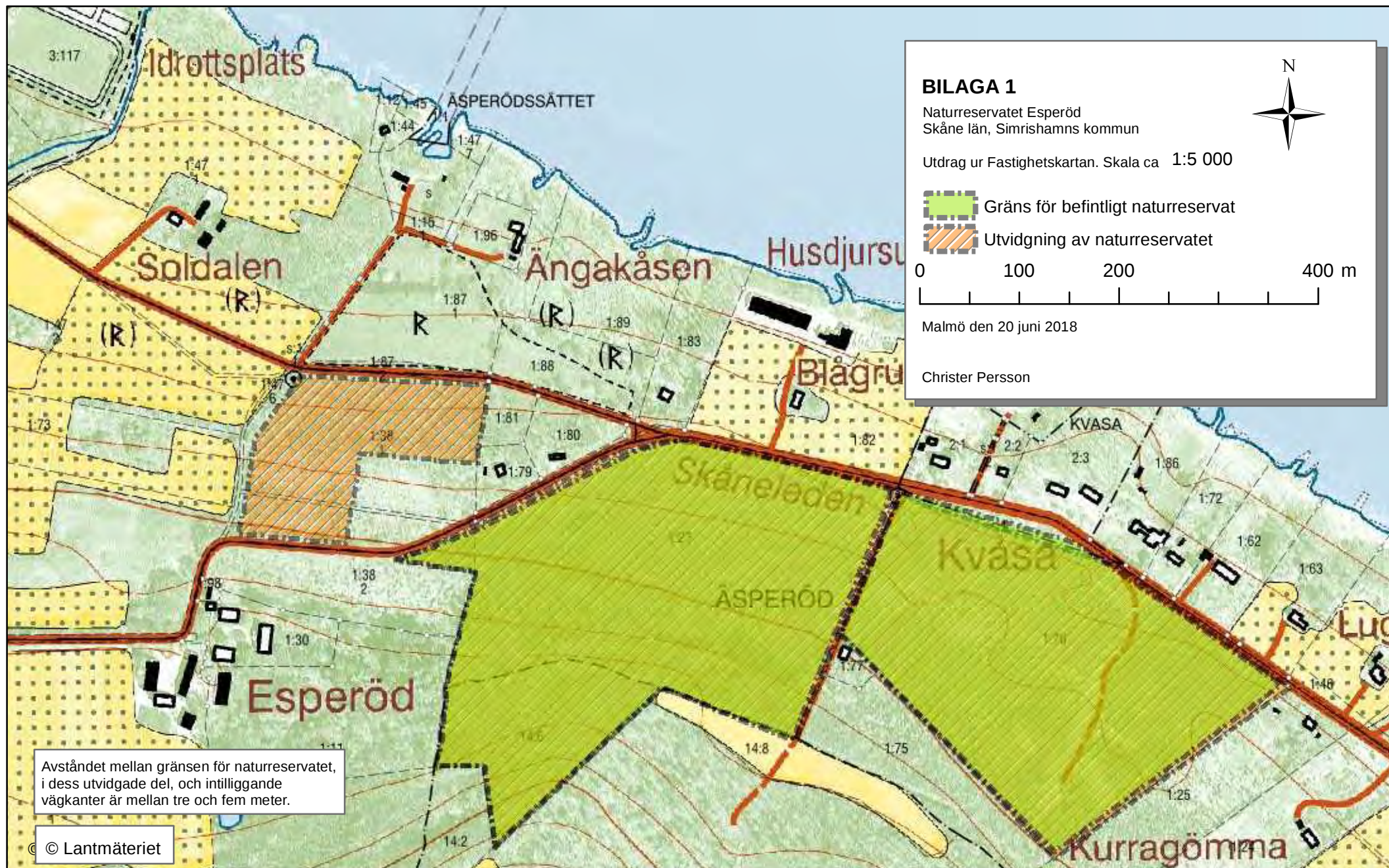
Ola Melin
Länsöverdirektör

Christer Persson
Byrådirektör

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. A. Karta rörande föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 6§ miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
B. Karta rörande föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet samt ordningsföreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30§ miljöbalken
3. Fastighetsförteckning
4. Skötselplan för naturreservatet
5. Sammanställning av remissvar
6. Hur man överklagar
7. Sändlista (publiceras ej)

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.



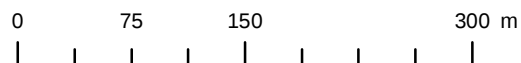


BILAGA 2A

Karta rörande föreskrifter
meddelade med stöd av
7 kap. 6 § miljöbalken om
markägares och annan
sakägares skyldighet att
tåla visst intrång

Naturreseptatet Esperöd
Skåne län, Simrihamns kommun

Ortofoto år 2016. Skala ca 1:5 000



- Gräns för naturreseptat
- Planerad gång- och cykelled
- Markväg
- Stig

Skötselområden

- Ädellövsog
- Lövsog
- Öppen mark
- Buskmark
- Vatten
- Angöringsplats
- Informationsskylt
- Rastplats
- P-plats



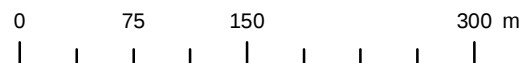


BILAGA 2B

Karta rörande föreskrifter
meddelade med stöd av
7 kap. 5 § miljöbalken om
inskränkningar i markägares
och annan sakägares rätt
att förfoga över fastighet
inom naturreservatet samt
ordningsföreskrifter
meddelade med stöd av
7 kap. 30 § miljöbalken

Naturreservatet Esperöd
Skåne län, Simrishamns kommun

Ortofoto år 2016. Skala ca 1:5 000

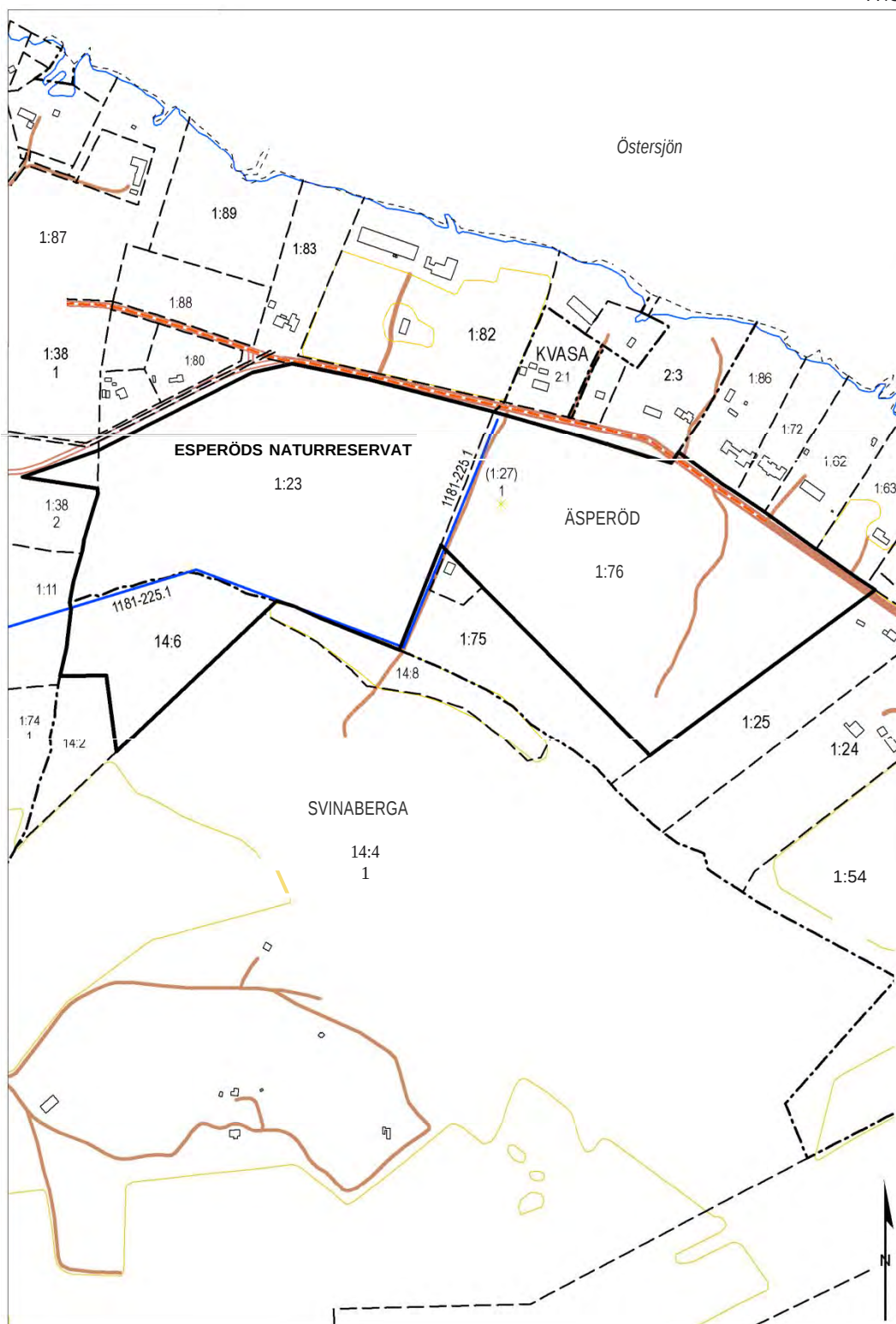


- Gräns för naturreservat
- Markväg
- Stig
- Fastighet som ägs av Naturvårdsverket



LANTMÄTERIET

A4S





Länsstyrelsen
Skåne

Bilaga 4

Skötselplan för naturreservatet Esperöd

Skåne län, Simrishamns kommun

2018-06-20





Titel: Skötselplan för naturreservatet Esperöd

Utgiven av: Länsstyrelsen Skåne

Författare: Christer Persson

Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Miljöavdelningen
205 15 Malmö
Telefon 010-22 41 100

Copyright: Länsstyrelsen Skåne

Diarienummer: 511-25623-2016, 1291-208

ISBN: xxx-xx-xxxxx-xx-x

Rapportnummer: xxxx:xx

Layout: Christer Persson

Tryckeri, upplaga: Länsstyrelsen Skåne

Tryckår: 2018

Omslagsbild: Naturreservatet Esperöd
Foto: Christer Persson den 23 augusti 2015

Innehållsförteckning

1. SYFTET MED NATURRESERVATET	4
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	4
2.1 Administrativa data	5
2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning	6
2.3 Översiktlig beskrivning av områdets bevarandevärden	9
2.3.1 Geovetenskapliga, biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden	9
2.3.2 Friluftsliv	11
2.3.3 Inventeringar, underlagsmaterial m.m.	12
3 PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	12
3.1 Övergripande bevarande-/kvalitetsmål	12
3.2 Generella riktlinjer och åtgärder	13
3.2.1 Biologiska värden	13
3.2.2 Kulturmiljövärden	14
3.2.3 Övrig mark, vägar, anläggningar och nyttjanderätter	14
4 MÅL OCH FÖRESKRIFTER FÖR SKÖTSELOMRÅDEN	14
4.1 SKÖTSELOMRÅDE 1, Ädellövskog	15
4.2 SKÖTSELOMRÅDE 2, Lövskog	21
4.3 SKÖTSELOMRÅDE 3, Buskmark	23
4.4 SKÖTSELOMRÅDE 4, Öppen mark	25
SKÖTSELOMRÅDE 5, Vatten	27
SKÖTSELOMRÅDE 6, Angöringsplats	28
5 SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER	29
5.1 GENERELL SAMMANSTÄLLNING AV PLANERINGSOMRÅDEN	29
5.2 PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	30
6 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV	31
6.1 Övergripande kvalitetsmål	31
6.2 Riktlinjer och åtgärder	31
6.2.1 Tillgänglighet	31
6.2.3 Information	32
6.2.4 Utmärkning av naturreservatets gräns	32
7 JAKT, FISKE OCH INVASIVA ARTER	32
8 UPPFÖLJNING AV NATURVÄRDEN	33
9 REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN	33
10 FINANSIERING AV FÖRVALTNINGEN	33
10.1 Ekonomisk utredning	33
10.2 Finansiering av förvaltningen	33
11 KÄLLOR	34
12 RÖDLISTADE ARTER	35

BILAGOR

- A. Topografisk karta. B. Ekonomisk karta. C. Pågående markanvändning. D. Planerad markanvändning
E. Skötselplaneka

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

1. bevara biologisk mångfald,
2. vårda och bevara värdefulla naturmiljöer,
3. tillgodose områden för friluftslivet,
4. skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

Precisering av syftet:

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och andra ingående naturmiljöer samt områdets långa kontinuitet som träd- och buskbärande mark med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet tillgodoses genom att:

- ädellövskog utvecklas fritt från ekonomiskt skogsbruk,
- delar av ädellövskogen i den östra delen av naturreservatet utvecklas till hassellundar,
- påskynda utveckling av ädellövskog mot ett naturskogsliknande tillstånd genom särskilda åtgärder, exempelvis framröjning av träd genom ringbarkning och skapande av högstubbar i syfte att generera mer död ved och större variation i åldersstrukturen,
- äldre ädellövträd vårdas genom försiktig frihuggning,
- mängden död ved ökas och därefter kontinuerligt tillåts vara hög,
- ädellövvirke inte får transporteras ut ur naturreservatet,
- återställa och behålla gynnsam bevarandestatus för prioriterade bevarandevärden, arter och naturtyper som omfattas av Natura2000¹ genom att restaurera livsmiljöer för arter som förekommer inom naturreservatet,
- vidta åtgärder för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade² arter. Exempel på sådana åtgärder är att undvika skötsel som stör djurlivet under vår sommar och höst, se till att det kontinuerligt finns tillgång till äldre ädellövskog som utgör livsmiljö för exempelvis bokskogslöpare (*Carabus intricatus*), skapa kontinuerlig tillgång till täta, solbelysta buskage som utgör livsmiljö för hasselmus (*Muscardinus avellanarius*) och insekter, se till att småvatten i området hålls fria från fisk, kräfter och skuggande växtlighet för att gynna reproduktion av större vattensalamander (*Triturus cristatus*) och långbensgroda (*Rana*

¹ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

² Rödlistan tas fram av ArtDatabanken vid SLU och fastställs av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

dalmatina), skapa stråk med buskrika och öppna marker med sandblottor för att gynna sandödla (*Lacerta agilis*), ekorrsvingel (*Vulpia bromoides*), fältnarv (*Sagina apetala*), vittåtel (*Aira caryophyllea*), flockarun (*Centaurium erythraea* var. *erythraea*) och andra arter som är beroende av öppna och sandiga marker,

- området görs tillgängligt så att besökare kan uppleva de värden som finns i området genom enkla anläggningar och information som inbjuder till, och underlättar, besök i området,
- anläggningar för friluftslivet har en kanaliseringseffekt i syfte att erhålla en långsiktig samexistens mellan friluftsliv och biologisk mångfald,
- anläggningar för friluftslivet underhålls väl.

2. BESKRIVNING AV OMRÅDET

2.1 Administrativa data

Namn	Esperöd
Kommun	Simrishamn
DOS/NVR-ID	1118826 / 2001550
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga A)
Fastigheter	Simrishamn Äsperöd 1:23 Simrishamn Äsperöd 1:38 (del av skifte 1 och 2) Simrishamn Äsperöd 1:76 Simrishamn Äsperöd S:1 (del av) Simrishamn Svinaberga 14:6
Markägare	Naturvårdsverket och enskilda
Läge	ca 8 km NO kyrkan i Södra Mellby
Topografiska kartblad	2D Tomelilla SO
Ekonomiska kartblad	2E4a Kivik
Centralpunkt	x: 45 25 99 y: 61 70 043 (SWEREF99)
Naturgeografisk region	7, Skånes sediment- och horstområden
Vattenförekomst (HID)	-
Inskrivna nyttjanderätter	Se bilaga 3 i reservatbeslutet
Gemensamhetsanläggningar	Se bilaga 3 i reservatbeslutet
Dikningsföretag	-
Areal	22,0 ha (varav 2,5 ha utgörs av utvidgning)

Landareal	22,0 ha varav produktiv skog 21,7 ha (KNAS) ³
Förvaltare	Länsstyrelsen

2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning

Marken har i äldre tider hört till Esperöd som under 1500-talet var ett danskt kronogods. Släkten Knob (troligen samma släkt som förvärvade Gyllebo slott på 1430-talet) blev ägare till Esperöd på 1560-talet. Under den första halvan av 1600-talet brann gården Esperöd ner men återuppfördes strax söder om den gamla byggnaden 1624. Under slutet av den danska tiden låg Esperöd under Svabesholm.

I samband med kriget mellan Sverige och Danmark 1658-60 kom Esperöd att ingå bland de adelsgoods som danskarna fick lämna som vederlag till svenska kronan för att återfå ön Bornholm. Efter kriget blev Esperöd ett kronorusthåll.

Under 1776 – 1798 ägdes Esperöd av professorn i kemi och läkaren Christian Wollin. Wollins svärson, Carl Fredrik Fallén som var professor i naturalhistoria och ekonomi, övertog Esperöd 1814. Under Falléns tid blev Esperöd en uppskattad utgångspunkt för många zoologers och botanisters exkursioner vilket kom att få betydelse för kännedomen om landets flora och fauna. Fallén arbetade även fram en beskrivning av Esperöd 1821 som vägledning för skötseln av ägorna då han var frånvarande för att sköta sin tjänst i Lund. I Falléns beskrivning av skogsvården noteras exempelvis ”Den till Esperöd hörande skog, som finnes kringspridd i nästan alla vångar och inhägnader, är liksom hela egendomen, fridlyst så väl vid bergsting som häradsting”. I beskrivningen av ängsskötseln nämns bland annat att ”alla dessa höställen äro skogbeväxta med några mellanrum för hötorkningen”. Markerna på Esperöd var i hög grad träd- och buskbärande vilket i sin tur har haft stor betydelse för den biologiska mångfalden i området.

Under den andra halvan av 1800-talet vistades botanikprofessorn Fredrik Wilhelm Areschough ofta på Esperöd. Fredrik Wilhelm var son till Peter Julius Areschough och Marie Louise Fallén som ägde Esperöd 1836-1865. Fredrik Wilhelm var upphovsman till ”Skånes Flora” 1866 och 1881. I båda flororna förekommer en mängd angivelser av arter från Esperöd. Under den här tiden gästades Esperöd av en mängd specialister på flora och fauna och det finns därför många noteringar om olika arter från trakten.

³ Kontinuerlig naturtypskartering baserad på satellitdata.

Svinabergafastigheten berördes av enskifte 1811. Marken var vid den tidpunkten bevuxen med träd och buskar.



Bild 1. Enskifteskarta från 1811 över delar av Svabesholm (Svinaberga).
Röd linje visar naturreservatets ungefärliga läge
© Lantmäteriet. Skala ca 1:12 000

Laga skifte genomfördes på Esperöd 1875. Enligt skifteshandlingarna berör naturreservatet område 85-87, Ryttarens täppa (ängsmark), område 88, Kalfhagen (åker), område 136-139 och 149-152, Kvasavången (odlingsmark) samt område 166-167 och 170 - 176, Nyvång (odlingsmark). Den östra delen av naturreservatet innehöll inslag av sand, grus och steniga åsar. Den norra delen av delområdet i nordväst hörde till Ängavången och bestod av sidvallsängar och hållmarker medan den södra delen hörde till Kalfvången och bestod av sämre grus- och klappermylla.



Bild 2. Karta över delar av Esperöd upprättad vid laga skiftet 1865.
Röd linje visar naturreservatets ungefärliga läge
© Lantmäteriet. Skala ca 1:7 000

Efter skiftet har mark styckats av från Esperöd. Bild 3 nedan visar markanvändningen i området 1926-1934. På kartan finns bland annat barrträd markerade i den sydvästra delen av naturreservatet på den fastighet som hörde till Svinaberga.



Bild 3. Häradskarta från 1926-1934. Röd linje visar naturreservatets ungefärliga läge
© Lantmäteriet. Skala ca 1:12 000

Den östra delen av naturreservatet, Äsperöd 1:76, utnyttjades för täktverksamhet under 1900-talet och det som återstår idag är en igenväxande täktbotten. Täktverksamheten upphörde under 1950-talet och området efterbehandlades i slutet av 1970-talet.



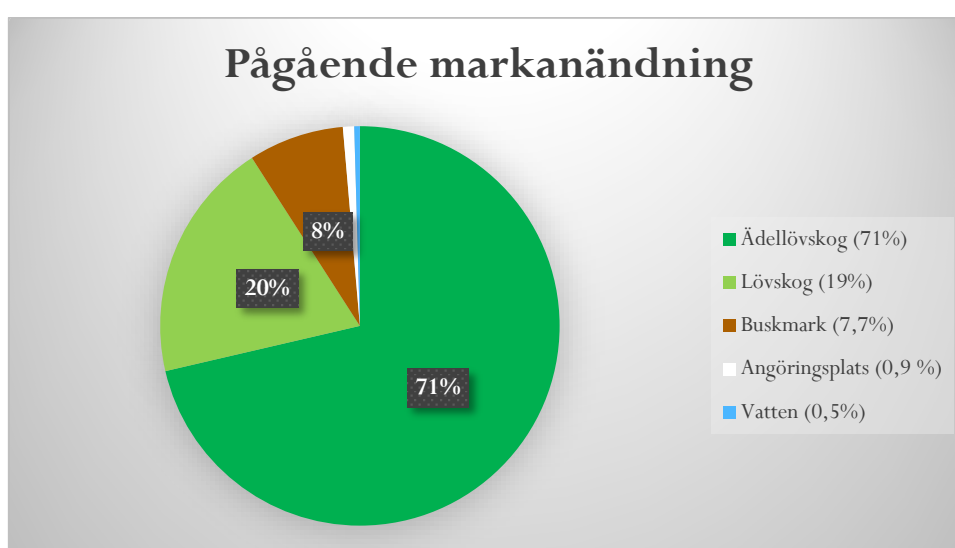
Bild 4. Flygfoto från 1940. Gul linje visar naturreservatets ungefärliga läge. Av bilden framgår var det bedrevs täktverksamhet. © Lantmäteriet. Skala ca 1: 5 000

Fastigheten i längst i öster förvärvades av Naturvårdsverket för naturvårdsändamål från Albo Härad's Väghallningsdistrikt 2001. Fastigheterna i den västra delen av

naturreservatet förvärvades av nuvarande ägare till Kiviks Esperöd under 2014, konstnärerna Bo Hultén och Rose-Marie Qvarfordt. Syftet med förvärvet är att marken ska användas för naturvårdsändamål.

Idag utnyttjas marken enligt följande:

Markslag	Areal (ha)	Andel i %
Ädellövskog	15,7	71,4
Lövskog	4,3	19,5
Buskmark	1,7	7,7
Angöringsplats	0,2	0,9
Vatten	0,1	0,5
SUMMA	22,0	100



2.3 Översiktlig beskrivning av områdets bevarandevärden

2.3.1 Geovetenskapliga, biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden

Geologi

Berggrunden utgörs av sandsten med inslag av sura vulkaniska bergarter i den östra delen. Berggrunden överlagras av morän med inslag av grovmo, sand och grus. Jordtäcket är bitvis mycket tunt. Berggrunden har ursprungligen delvis överlagrats av låga strandvallar uppbyggda av genomsläppligt material, främst klappersten, grus och sand. Den östra delen av området innehåller rester efter ett gammalt grustag i vilket strandsedimenten brutits till 1 - 2 meters djup. Delar av den forna täktbotten kan idag utgöras av tätande moränjordar. Naturreservatet ligger på en höjd av ca 15 meter över havet.

Biologiska värden

Naturreseptatet består till stor del av medelålders ädellövkog, (åldersfördelningen varierar mellan cirka 70 – 200 år), som domineras av avenbok och ek med inslag av bok och ask (VIN⁴ 2.2.2.4). I den centrala delen, invid det gamla täktområdet i naturreseptatets östra del, löper ett fuktigt stråk som är bevuxet med björkskog (VIN 2.2.1.5 och 2.2.1.6). Här finns även öppna ytor med hedvegetation utmed gamla vägar och stigar i området. I de öppna stråken finns torr hed- och ängsvegetation som är under igenväxning (VIN 5.1.1.5, 5.1.3.1, 5.1.3.2, 5.1.3.2a, 5.2.1.2 och 5.2.1.3d).

En mängd arter, t.ex. snäckor, flugor och steklar är angivna som nya för vetenskapen via fynd i markerna kring Esperöd. Hasselmus (*Muscardinus avellanarius*) noterades i Esperöd för första gången i landet av Sven Nilsson på 1800-talet. Det finns många äldre uppgifter om fynd av arter i området, exempelvis månblavmal (*Karsholtia marianii*) (NT⁵), palpmossmal (*Aplota palpella*) (NT), solvändesäckmal (*Coleophora ochrea*) (VU), vitsprötad gullrissäckmal (*Coleophora ramosella*) samt gul bandvecklare (*Olethreutes aurofascinata*). I floran förekommer bland annat arter som är knutna till öppna, gärna sandiga marker, exempelvis vittätel (*Aira caryophyllea*) (VU), ekorrsvingel (*Vulpia bromoides*) (EN), fältnarv (*Sagina apetala*) (EN) och flockarun (*Centaurium erythraea* var. *erythraea*) (VU).

Under 2001 påträffades bland annat långbensgroda (*Rana dalmatina*) (VU) och lövgroda (*Hyla arborea*) inom reservatet.



Långbensgroda i skötselområde 5.

Foto: 2002-03-13

Under 2000-talet har även fynd gjorts av bokskogslöpare (*Carabus intricatus*) (VU), hasselmus och sandödla (*Lacerta agilis*) (VU) i naturreseptatet. Rådjur, ekorre, kanin och hare påträffas ofta i reservatet. Det finns dock få nyare rapporter om fynd av

⁴ Vegetationstyper i Norden. Nordisk Ministerråd, København 1998. Tema Nord 1998:510.

⁵ Hotkategorier enligt rödlistan: EN = Starkt hotad, VU = Sårbar, NT = Nära hotad. Rödlistan tas fram av ArtDatabanken vid SLU och fastställs av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

arter samt uppgifter om bland annat fåglar, svamp mossor och lavar från området. Behovet av dokumentation är stort. Under de senaste åren har Puggeheten (Skånes Mykologiska Förening) gjort fynd av ca 130 svamparter i området varav 12 arter är rödlistade. På delar av de öppna stråken förekommer den invasiva arten jättebjörnloka.

Naturreseptatet ingår inte i Natura 2000-nätverket men innehåller enstaka livsmiljöer och arter som är förtecknade i direktivets Bilaga 1 respektive Bilaga 2⁶.

Förekommade livsmiljötyper (habitat) enligt art- och habitatdirektivets Bilaga 1²

KOD	Benämning	Areal (ha)
4030	Torra hedar	1,0
9161	Ek- avenbokskog	15,0

Förekommade arter enligt art- och habitatdirektivets Bilaga 2²

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Förekomst
<i>Triturus cristatus</i>	Större vattensalamander	Vanlig i trakten

Kulturhistoriska värden

Naturreseptatet innehåller inga kända fornlämningar men är beläget i en trakt som är av stort kulturhistoriskt intresse. Kiviksgraven, Sveriges största bronsåldersgrav, ligger cirka 800 meter VNV naturreseptatet. I området kring Kiviksgraven finns många lämningar från bronsåldern. Cirka 50 meter nordväst om naturreseptatets nordligaste del ligger gravfältet Ängakåsen.

I naturreseptatet finns stengården som utgjort gränser mellan de gamla vångarna och gräns mot Svabesholms ägor. Gården Kiviks Esperöd har en lång och väl dokumenterad historia som går tillbaka till det danska kungahuset på 1500-talet.

2.3.2 Friluftsliv

Området är idag av marginell betydelse för det rörliga friluftslivet. Mindre delar av området utnyttjas i första hand för vandring. Anordningar för friluftslivet saknas med undantag av en rastplats som finns vid ingången till det befintliga naturreseptatet.

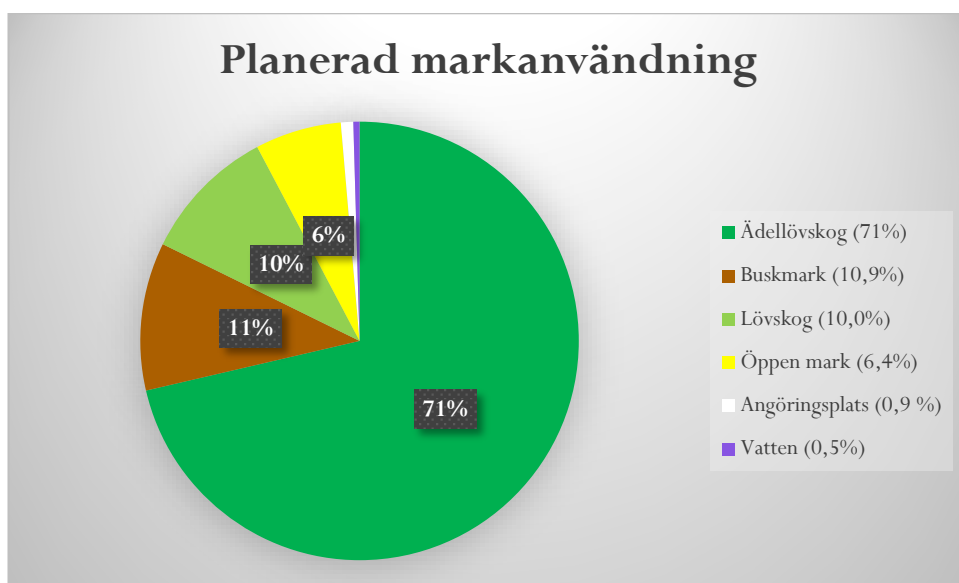
⁶ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

2.3.3 Inventeringar, underlagsmaterial m.m.

Underlaget till skötselplanen bygger huvudsakligen på uppgifter från ArtDatabanken, Puggehaten och äldre artobservationsmaterial som lämnats till dåvarande Länsstyrelsen i Kristianstads län. Uppgifter om områdets historik har till stor del hämtats från Lantmäterimyndighetens arkiv samt från boken "Herrskap och hushållning på Kiviks Äsperöd med C. F. Falléns anteckningar 1821" som författats av Nils-Arvid Bringéus 2000.

3 PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL

3.1 Övergripande bevarande-/kvalitetsmål



Planerad markanvändning:

Markslag	Areal (ha)	Andel i %
Ädellövskog	15,7	71,4
Buskmark	2,4	10,9
Lövskog	2,2	10,0
Öppen mark	1,4	6,4
Angöringsplats	0,2	0,9
Vatten	0,1	0,5
SUMMA	22,0	100

Det övergripande målet med skötseln av naturreservatet ska vara att bevara ett ädellöv-/lövskogsområde med lång kontinuitet som träd- och buskbärande mark. Skogsbruk får inte bedrivas. Skötseln ska leda till bevarande och utveckling av biotoper som utgör en komplett och god livsmiljö för arter som är beroende av naturskogsliknande ädellöv-/lövskog. Området ska domineras av ädellövskog, i den östra och västra delen med inslag av lövskog, småvatten och öppna, buskrika marker med stort inslag av främst hassel. Det ska finnas kompletta livsmiljöer för arter som är beroende av naturskogsliknande ädellövskog, buskrika marker, öppna marker med sandblottor, brynvegetation samt småvatten som är fria från fisk och kräfter.

3.2 Generella riktlinjer och åtgärder

3.2.1 Biologiska värden

För att uppnå målet gäller följande riktlinjer:

- Ädellövskogen ska vara flerskiktad och ha en god förekomst av grova och/eller äldre ädellövträd.
- Ädellövskogen ska ha en långsiktig, kontinuerlig förekomst av död ved av olika former, dimensioner och nedbrytningsstadier.
- I ädellövskog vidtas åtgärder successivt för att öka mängden grova träd och död ved bl.a. i form av stående träd, högstubbar och lågor, både solbelysta och skuggade.
- Skötselåtgärder vidtas för att påskynda utveckling mot ett naturskogsliknande tillstånd, exempelvis genom luckhuggning och ringbarkning.
- Äldre ädellövträd vårdas genom försiktig frihuggning.
- Det ska finnas rikligt med död ved.
- Ädellövvirke får inte transporteras ut ur naturreservatet.
- Hassellundar och brynvegetation gynnas i den östra delen av naturreservatet för att öka den biologiska mångfalden.
- Delar av de igenväxande ytorna i den östra delen av naturreservatet restaureras genom röjning för att gynna arter som är beroende av öppna och sandiga marker.
- Vissa ytor i den västra och den östra delen av naturreservatet ska vara buskrika för att gynna förekomsten av insekter och hasselmöss.
- Det västra delområdet ska vara buskrikt men får inte tillåtas att växa upp till sluten skog.
- Småvatten i området öppnas upp genom röjning. Det ska finnas livskraftiga och reproducerande populationer av långbensgroda och hasselmus i naturreservatet.
- Skötselåtgärder får inte genomföras i buskrika marker och småvatten under perioden 1 mars – 31 oktober.

Ny kunskap ska tillämpas i samband med skötseln av naturreservatet.

3.2.2 Kulturmiljövärden

Området innehåller idag inga kända fornlämningar ovan mark. Om behov finns att gräva inför skötselåtgärder i områdets norra del så kontakta först kulturmiljöenheten då gravar kan förekomma under mark och riskera att skadas. Befintliga stengården och odlingsrösen lämnas orörda.

3.2.3 Övrig mark, vägar, anläggningar och nyttjanderätter

Brukningsvägar och nyttjanderätter underhålls av respektive nyttjanderättsinnehavare på ett sådant sätt att skada inte uppkommer på värden inom naturreservatet. För drift och underhåll av nyttjanderätter och servitut svarar respektive nyttjanderättsinnehavare.

Byggnaden i den östra delen av naturreservatet avvecklas eller sköts på ett sådant sätt att den inte utgör fara för allmänheten.

Anläggningar för friluftslivet ska vara inbjudande och välskötta och erbjuda allmänheten möjlighet till att uppleva naturreservatet under ostörda och säkra former.

4 MÅL OCH FÖRESKRIFTER FÖR SKÖTSELOMRÅDEN

Hela naturvårdsobjektet är indelat i skötselområden, som redovisas och numreras i denna beskrivning och på skötselplanekartan (bilaga E). Skötselområdena redovisas efter pågående markanvändning enligt följande:

- | | |
|-----|---------------------------------|
| 4.1 | Ädellövskog, skötselområde 1 |
| 4.2 | Lövskog, skötselområde 2 |
| 4.3 | Buskmark, skötselområde 3 |
| 4.4 | Öppen mark, skötselområde 4 |
| 4.5 | Vatten, skötselområde 5 |
| 4.6 | Angöringsplats, skötselområde 6 |

4.1 SKÖTSELOMRÅDE 1, Ädellövskog

SKÖTSELOMRÅDE 1A till 1C, (totalt cirka 15,6 ha)

Område	Markanvändning	Areal (ha)	Ålder (år)	Mål
1A	Ädellövskog	3,8	Ca 70	Ädellövskog
1B	Ädellövskog	0,8	Ca 70	Ädellövskog
1C	Ädellövskog	11,1	70 – 200	Ädellövskog

SKÖTSELOMRÅDE 1A - B, Ädellövskog, (cirka 4,6 ha)

Beskrivning

Yngre till medelålders avenbokskog (VIN 2.2.2.4) med inslag av bland annat ek, ask, björk, sälg, fågelbär, skogslönn, alm och rönn. Buskskiktet domineras av hassel med inslag av bland annat hagtorn och björnbär. Enstaka vidkroniga hagmarksekar finns inklämda i avenbokskogen i område 1A. Vildkaprifol och murgröna förekommer tämligen rikligt. I fältskiktet finns bitvis bland annat ekorrbär, aklejruta och liljekonvalj.



Avenbokskog i den västra delen av skötselområde 1A.

Foto: 2015-08-23

I den södra delen av område 1A finns slänter mot söder och mindre raviner. Delar av slänterna är öppna och solbelysta och utgör viktiga biotoper för sandödlor. I den nordvästra delen av område 1A finns en gammal stentipp.



Stentipp i den
västra delen av
skötselområde 1A.

Foto: 2015-08-23



Grusig slänt mot söder i den södra kanten av skötselområde 1A.

Foto: 2015-08-23

Lövgroda utnyttjar området som sommaruppehållsplats och hördes spela bland lövverket i trädkronorna i område 1A i slutet av augusti 2001. I den västra delen område 1 A finns en stängselgenomgång mot vägen. I den nordöstra delen finns stängselgenomgång och grind mot angöringsplatsen i område 6A.

Område 1B utgörs av en örtrik, avenbokdominerad medelålders ädellövskog på stenig mark. En stig går utmed området norra gräns.



Stig utmed den norra kanten av skötselområde 1B.

Foto: 2015-08-23

Enstaka hasselmusbon har påträffats i början av 2000-talet i området, dels invid huset i den västligaste delen av område 1B och dels samt vid gränsen mot område 3A och 4.

I den östra delen av område 1B finns en mindre betongbyggnad som har varit en elcentral med koppling till den täktverksamhet som bedrevs i området under den första halvan av 1900-talet. Byggnaden är idag helt dold av lövsly.



Betongbyggnad i skötselområde 1B i riktning mot sydväst.

Foto: 2002-03-12

Bevarandemål

Naturskogsliknande ädellövskog dominerad av avenbok och hassel. Skogen ska vara olikåldrig och skiktad med ett rikligt inslag av gamla träd och död ved. I område 1A ska det finnas luckor som domineras av hassel och björnbär samt fullskiktade bryn mot söder. Slänter som är exponerade mot söder ska innehålla små, öppna och grusiga ytor som kan utgöra livsmiljö för sandödlor.

Åtgärder

Delar av slänten i den södra delen av område 1A öppnas upp genom röjning i syfte att gynna förekomst av sandödlor och utveckling av fullskiktade söderbryn.

Vidkroniga ekar röjs fram i område 1A så att kronorna inte påverkas av omgivande vegetation. Skrotsten får gärna flyttas i begränsad mängd till området utmed slänten i område 1A för att förbättra biotoper för sandödlor. En markerad vandringsled anläggs i område 1A i enlighet med bilaga E. Leden underhålls årligen.

SKÖTSELOMRÅDE 1C, Ädellövskog, (cirka 11,1 ha)



Skötselområde 1C, Esperöd 1:23, i riktning mot öster.

Foto: 2014-08-12

Beskrivning



Bok i sluttningen på fastigheten
Svinaberga 14:6 . Foto 2015-08-23.

Två fastigheter med medelålders till äldre avenbokskog (VIN 2.2.2.4) med inslag av bland annat ek, bok, ask, björk, sälg, fågelbär, skogslönn, alm, tall och rönn. I buskskiktet förekommer hassel med inslag av bland annat hagtorn och björnbär. Det finns en del lågor och döende askar (askskottsjuka?) i området.

I fältskiktet finns bland annat ekorrbär, aklejruta och liljekonvalj. Området hyser bland annat en stabil population av bokskogslöpare.



Grov murgröna på ek i område 1C.
Foto 2015-08-23.



Övergiven ledningsstolpe i område 1C.
Foto 2015-08-23.

Enstaka främmande trädslag finns i avenbokskogen. Vildkaprifol och murgröna, delvis mycket grov, förekommer tämligen rikligt.

Området omges och genomkorsas av stengärden. Stengärderna på fastigheten Esperöd 1:23 är gården som avgränsade de gamla vångarna Ryttares täppa, Kvasavången och Nyvång. Utmed ett av stengärderna finns ett dike. Vid vägen i den nordostligaste delen av fastigheten finns en elcentral. Fastigheten längst i söder (Svinaberga 14:6) är kuperad och ligger på en nordsluttning. I den östligaste delen av fastigheten finns en ledningsstolpe (troligen kreosotbehandlad).



Elcentral på fastigheten Esperöd 1:23.

Foto 2015-08-23.

I den västligaste delen av område 1C finns en markväg som leder till en gammal fruktodling.



Markväg i den västligaste delen av skötselområde 1C i riktning mot söder.

Foto: 2015-06-11

Bevarandemål

Naturskogsliknande ädellövskog dominerad av avenbok, ek och hassel. Skogen ska vara olikåldrig och skiktad med ett rikligt inslag av gamla träd och död ved. Området ska innehålla livsmiljöer för livskraftiga populationer av bokskogslöpare och hasselmus.

Åtgärder

Åldervariationen ökas successivt genom särskilda åtgärder, exempelvis framröjning av träd genom ringbarkning och skapande av högstubbar i syfte att generera mer död ved och större variation i åldersstrukturen. Äldre ädellövträd vårdas genom försiktig frihuggnings. En markerad vandringsled anläggs i enlighet med bilaga E. Leden underhålls årligen.

4.2 SKÖTSELOMRÅDE 2, Lövskog

SKÖTSELOMRÅDE 2A till 2B, (totalt cirka 2,2 ha)

Område	Markanvändning	Areal (ha)	Ålder (år)	Mål
2A	Lövskog	1,2	Ca 70	Lövskog
2B	Lövskog (f.d. fruktodling)	1,0	20	Lövskog

SKÖTSELOMRÅDE 2A - B, Lövskog, (cirka 2,2 ha)

Beskrivning

2A är till stor del gammal täktbotten med yngre lövskog dominerad av björk med inslag av sälg (VIN 2.2.1.5 och 2.2.1.6).

2B är en igenväxt fruktodling med täta uppslag och buskage med en mängd planterade löv- och ädellövarter, bland annat avenbok, fågelbär och hassel. Det finns en del järnskrot i områdets nordvästligaste del.



Område 2A i riktning mot norr.

Foto 2015-08-23.



Viltstig genom de täta buskagen i den södra delen av område 2B i riktning mot söder.

Foto 2017-05-02.

Bevarandemål

Naturskogsliknande lövskog. Skogen ska vara lågvuxen med rikligt inslag av gläntor och död ved.

Åtgärder

Skötseln ska inriktas på att skapa ett "naturskogsliknande" tillstånd med buskrika gläntor. För att främja ädel lövarter och öka skiktningen i skogen kan plockhuggning, ringbarkning och lucköppning utföras efter behov och med ojämna mellanrum. Hassel och björnbär får gärna tillåtas att dominera delar av området. Vandringsleden i område 2A underhålls årligen. Järnskrotet i delområde 2B städas bort.

4.3 SKÖTSELOMRÅDE 3, Buskmark

SKÖTSELOMRÅDE 3, (totalt cirka 2,4 ha)

Område	Markanvändning	Areal (ha)	Ålder (år)	Mål
3A	Buskmark	0,3	-	Buskmark
3B	Lövskog	0,6	-	Buskmark
3C	Lövskog	1,5	-	Buskmark

SKÖTSELOMRÅDE 3A-C, Buskmark, (cirka 2,4 ha)

Beskrivning



Område 3A i riktning mot söder.

Foto 2015-08-23.

3A och 3B är buskrika områden med livsmiljöer för bland annat hasselmus. I buskskiktet finns bitvis ärttörne och björnbär. Vanliga arter i fältskiktet är rödsvingel, rödven, kruståtel, svartkämpar, lundgröe, ängsgröe, gråfibbla och liten blåklocka. Området ligger i en spridningskorridor för hasselmus och har stor betydelse för förutsättningarna att bygga upp en livskraftig hasselmuspopulation i naturreservatet.

I område 3B finns rikligt med björk och ett vatten som brukar torka ut under sensommaren. Under 2016 och 2017 har flera hasselmusbon påträffats i delområdet.

Delområde 3C består av en inhägnad skogsplantering. Ett stengärde avgränsar området i söder utmed en höjdskillnad som löper i öst-västlig riktning. Större delen av området består av ett planterat ädellövhygge med enstaka överståndare av bland annat bok, ek och ask med betydande inslag av hassel i buskskiktet. En del träd är klädda med murgröna. Området är planterat 2012 med ek, fågelbär och lönn. I fältskiktet finns rikligt med bland annat ramslök, framför allt i den västra delen. Den nordöstra delen är fuktig med uppslag av al. En el/teleledning löper i nord/sydlig riktning genom delområdets västra del. Enligt Artportalen har det påträffats hasselmusbon vid flera tillfällen i delområdet.



Område 3C i riktning mot nordost.

Foto 2017-05-02.

Bevarandemål

Buskrik mark utan slutet trädskikt. I området ska det finnas kompletta livsmiljöer för bland annat insekter och hasselmöss.

Åtgärder

Skötseln inriktas på att utveckla ett buskskikt som domineras av björnbär, ärttörne och hassel. Buskagen bör täcka cirka 75 % av skötselområdets yta. Skötselåtgärder får inte ske i området under perioden 1 mars till 31 oktober. I delområde 3C röjs öppna gator upp med maskin för att skapa möjlighet köra med traktor med ett armmonterat aggregat som kapar buskage i midjehöjd. "Midjeröjning" får därefter ske med några års mellanrum. Småvattnet i område 3B får gärna restaureras. Även i delområde 3B får "midjeröjning" tillämpas för att gynna förekomsten av hasselmus.

Hägnen som omger delområde 3C får avvecklas.

4.4 SKÖTSELOMRÅDE 4, Öppen mark

SKÖTSELOMRÅDE 4, (totalt cirka 1,4 ha)

Område	Markanvändning	Areal (ha)	Ålder (år)	Mål
4	Buskmark	1,4	-	Öppen mark

SKÖTSELOMRÅDE 4, Öppen mark, (cirka 1,4 ha)



Skötselområde 4 i riktning mot söder.

Foto: 2015-08-23

Beskrivning

Ohävdad, igenväxande mark som delvis är belägen utmed vägar som tidigare har funnits i området. I de öppna stråken finns torr hed- och ängsvegetation som är under igenväxning (VIN 5.1.1.5, 5.1.3.1, 5.1.3.2, 5.1.3.2a, 5.2.1.2 och 5.2.1.3d). Jättebjörnlöka förekommer i stora delar av området.

Förutom lövuppslag förekommer buskage av björnbär och hagtorn. Vanliga arter i fältskiktet är hundäxing, rödsvingel, rödven, kruståtel, hårdstarr, fårsvingel, pillerstarr, svartkämpar, lundgröe, ängsgröe, gråfibbla, höstfibbla, bitterfibbla, liten blåklocka, kråkvicker, stånds, knippfryle, rölrika, fyrkantig johannesört, gråbo, ängskovall, gullusern, blodrot, cikoria, brännässla, liten blåklocka och skräppor.



Uppslag av jättebjörnlöka i den västra delen av skötselområde 4.

Foto: 2015-08-23

Särskilt skyddsvärda arter som dokumenterats i områdets flora är sandödla (VU), ekorrsvingel (EN), vittåtel (VU), fältnarv (EN), och flockarun (VU). Varken fältnarv eller ekorrsvingel har kunnat återfinnas de senaste åren. Ekorrsvingel noterades senast 2015 och fältnarv 2006. Vittåtel har minskat men fanns kvar så sent som juli 2017. Flockarun har fortfarande en god förekomst men börjar bli trängd. Det finns ett mycket stort grävlingsgryt i den nordvästra delen av området.

Bevarandemål

Öppen mark med ett buskskikt som domineras av björnbär och hassel som täcker högst 50 % av områdets areal. I området ska det finnas öppna sandblottor och en stabil population av sandödla. Vidare ska det finnas livsmiljöer som är lämpliga för fältnarv, bredarun, ekorrsvingel och vittåtel.

Åtgärder

Området röjs till önskad krontäckning. Vid röjning ska uppmärksamhet riktas på att gynna förekomsten av rödlistade arter. Sandblottor skapas på slänten utmed områdets norra gräns. Marken sköts genom regelbundet återkommande röjningar. Buskagen i den sydligaste delen av skötselområdet utgör livsmiljö för hasselmus och ska sparas. Uppslag av jättelöka hålls nere genom slätter. Vandringsleden underhålls årligen.

SKÖTSELOMRÅDE 5, Vatten

SKÖTSELOMRÅDE 5, Vatten (totalt cirka 0,1 ha)

Område	Markanvändning	Areal (ha)	Ålder (år)	Mål
5	Vatten	0,1	-	Vatten

SKÖTSELOMRÅDE 5, Vatten, (cirka 0,1 ha)



Skötselområde 5 i riktning mot norr. Bilden visar det nyrestaureerade vattnet 2003. Foto: 2003-03-27



Skötselområde 5 i riktning mot söder. Bilden visar att det vattnet håller på att växa igen. Foto: 2015-08-23

Beskrivning

Småvatten som fungerar som reproduktionslokal för bland annat långbensgroda. Vattnet restaurerades 2001 men har därefter vuxit igen helt med uppslag av bland annat salix.

Bevarandemål

Öppet småvatten fungerar som reproduktionslokal för bland annat långbensgroda.

Åtgärder

Området röjs. Vattnets omgivning hålls öppen genom regelbundet återkommande röjningar.

SKÖTSELOMRÅDE 6, Angöringsplats

SKÖTSELOMRÅDE 6, angöringsplats (totalt cirka 0,2 ha)

Område	Markanvändning	Areal (ha)	Ålder (år)	Mål
6	Angöringsplats	0,2	14	Angöringsplats

Beskrivning

Område 6 är en etablerad angöringsplats till befintligt naturreservat. På angöringsplatsen finns en informationsskylt samt en rastplats med bord bänkar. I buskaget söder och öster om rastplatsen har hasselmusbon påträffats under 2013.



Skötselområde 6 i riktning mot väster. Buskaget vid staketet till vänster i bilden hyser hasselmus. Bakom buskaget finns bord och bänkar.

Foto: 2015-08-23

Bevarandemål

Välskött angöringsplats med information om naturreservatet.

Åtgärder

Anordningarna underhålls årligen. Buskagen invid bordet på rastplatsen får inte röjas bort.

5 SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

5.1 GENERELL SAMMANSTÄLLNING AV PLANERINGSOMRÅDEN

Område Nr	Areal (ha)	Nuvarande hävd	Mål	Övrigt
1A	3,8	Ädellövsog	Ädellövsog	Strandskydd
1B	0,8	Ädellövsog	Ädellövsog	
1C	11,1	Ädellövsog	Ädellövsog	Delvis strandskydd
2A	1,2	Lövsog	Lövsog	Delvis strandskydd
2B	1,0	Lövsog	Lövsog	
3A	0,3	Buskmark	Buskmark	
3B	0,6	Lövsog	Buskmark	Delvis strandskydd
3C	1,5	Lövsog	Buskmark	Delvis strandskydd
4	1,4	Buskmark	Öppen mark	Delvis strandskydd
5	0,1	Vatten	Vatten	Delvis strandskydd
6	0,2	Angöringsplats	Angöringsplats	Anlagd 2001. Strandskydd

5.2 PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Åtgärd	När	Område	Vem	Prio (1-3)	Finansiering
Gränsutmärkning	Snarast möjligt, därefter årligt underhåll	2B och 3C	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Skyltning	Årligt underhåll	6	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Angöringsplats	Årligt underhåll	6	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Stigar	Årligt underhåll	Se bilaga E	Länsstyrelsen	2	Vårdanslag
Skogsskötsel	Vid behov	1 och 2	Länsstyrelsen	3	Vårdanslag
Underhåll / avveckling av stängsel	Snarast möjligt	3C	Markägaren	2	Markägaren
Städning av järnskrot	Snarast möjligt	2B	Markägaren	1	Markägaren
Drift och underhåll av nyttjanderätter	Vid behov	-	Berörd innehavare	3	Berörd innehavare
Dokumentation av biologiska värden	Vid behov	1 – 5	Länsstyrelsen	3	Vårdanslag
Uppföljning av skötsel mål	Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer	1 – 6	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Revidering av skötselplan	Vid behov	1 – 6	Länsstyrelsen	3	Ramanslag
Underhåll av småvatten	Vid behov	3B och 5	Länsstyrelsen	2	Vårdanslag
Underhåll eller avveckling av byggnad	Vid behov	1B	Länsstyrelsen	3	Vårdanslag
Underhåll av buskmark och öppen mark	Vid behov	3 och 4	Länsstyrelsen	2	Vårdanslag

6 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

6.1 Övergripande kvalitetsmål

Naturreservatet är ett område som är av marginell betydelse för allmänhetens friluftsliv. Anordningar för friluftslivet ska vara välskötta och ge ett välkomnande intryck för besökare till området.

6.2 Riktlinjer och åtgärder

6.2.1 Tillgänglighet

Angöringsplatser

Naturreservatet ligger i ett tätortsnära område med mycket turistverksamhet. Det befintliga reservatet är inte något välfrekventerat besöksmål och det finns idag inte några anläggningar för friluftslivet utöver en mindre angöringsplats i den östra delen av området. Det nya naturreservatet angränsar till arboretet på Kiviks Esperöd och besöksfrekvensen i reservatet kan därför förväntas öka.

Åtgärder

Angöringsplatsen underhålls årligen.

Vandringsleder

Naturreservatet innehåller markerade vandringsleder.

Åtgärder

Lederna underhålls årligen.

Ridning

Naturreservatet har föreskrifter mot ridning annat än på markerade ridleder.

Åtgärder:

Särskilda ridstigar får markeras om det uppstår behov.

Cykling

I naturreservatet är det förbjudet att framföra cykel annat än på vägar som är upplåtna för ändamålet.

Åtgärder:

Om behov föreligger får särskilda cykelstigar markeras upp.

Sanitära anordningar och renhållning

Saknas.

Åtgärder:

Nedskräpning regleras i 15 kap. Miljöbalken.

6.2.3 Information

Information om naturreservatet finns på angöringsplatsen i skötselområde 6.

Åtgärder:

Skyltarna underhålls vid behov.

6.2.4 Utmärkning av naturreservatets gräns**Åtgärder:**

Naturreservatets gränser märks ut i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar snarast möjligt i de delar som berörs av utvidgningen. Gränsutmärkningen underhålls därefter årligen och förnyas vid behov.

7 JAKT, FISKE OCH INVASIVA ARTER

Jakt är förbjuden på Naturvårdsverkets mark (fastigheten Äsperöd 1:76) enligt föreskrifterna för naturreservatet.

Förvaltaren kan med stöd av B-föreskrifterna genomföra bekämpning av invasiva arter, fisk, kräftor samt vilt som hotar att skada reservatets naturvärden och som motverkar syftet med naturreservatet.

Med invasiva arter avses arter som kan:

- utrota någon av landets egna arter eller bestånd
- förändra ett helt ekosystem
- vara bärare av nya sjukdomar som angriper inhemska arter
- blanda sig med lokala bestånd
- utkonkurrera hotade arter för resurser och livsutrymme
- hybridisera med landets egna arter

8 UPPFÖLJNING AV NATURVÄRDEN

Uppföljning och utvärdering av skötsel av reservatet

Uppföljning sker i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer enligt en särskild uppföljningsplan som tas fram av förvaltaren. I samband med uppföljning ska även förekomst av svampar uppmärksammas. Denna dokumentation ska utgöra underlag vid revideringar av skötselplanen.

9 REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer ska ses över om uppföljning av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

10 FINANSIERING AV FÖRVALTNINGEN

10.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

10.2 Finansiering av förvaltningen

Bekostas av respektive berörd markägare/arrendator/nyttjanderättsinnehavare:

- Drift och underhåll av anläggningar, nyttjanderätter (vägar, dikningsföretag, ledningar, diken, ridstigar m.m.)
- Avveckling av stängsel i delområde 3C
- Städning av järnskrot i delområde 2B

Förvaltaren (Länsstyrelsen):

- Uppsättning och underhåll av gränsutmärkning och informationsskyltar.
- Produktion av informationsfolder om naturreservatet.
- Upprättande och revidering av skötselplan.
- Skötselåtgärder i skog, buskmark, öppen mark samt småvatten enligt anvisningar i fastställd skötselplan.
- Underhåll av stigar och leder med tillhörande stigmarkeringar.
- Underhåll av angöringsplatser, rastplatser med tillhörande anordningar.

- Uppföljning av naturvärden och revidering av skötselplanen.

Länsstyrelsen kan teckna avtal med annan part för drift, underhåll och skötsel av anordningar för friluftslivet.

11 KÄLLOR

- Artportalen, ArtDatabanken SLU 2015
- Bo Hultén 2015, muntlig information.
- Boris Berglund 2015-2018, muntlig information.
- Cederberg B, Löfroth M. (eds) 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Entomologiska sällskapet i Lund, inventeringsmaterial som lämnats till Länsstyrelsen i Kristianstads län på 1990-talet.
- Simrishamns kommun, 2010. Naturvårdsprogram för Simrishamns kommun.
- E Gärdenfors, Ulf, m.fl., 2015, Rödlistade arter i Sverige, ArtDatabanken, SLU.
- Lunds Botaniska Förening, Skånes Flora 1989 - 2005.
- Löfroth M. (ed.) 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket. Naturvårdverkets förlag.

KARTMATERIAL

- Flygbilder från 1940-talet, GIS-skikt, Länsstyrelsen.
- Akt 11-SME-9, Enskifte 1811.
- Akt 11-SME-70, Storskifte 1875.
- Häradscharta 1926-1934
- Jordartskartan 2D Tomelilla SO, SGU Ser. Ae nr 65
- Daniel, Esko. 1986. Beskrivning till jordartskartorna Tomelilla SO/Simrishamn SV/Ystad NO/Örnahusen NV. SGU 1986

12 RÖDLISTADE ARTER

Förteckning över observationer av rödlistade arter i naturreservatet efter år 1900.

(källa: ArtDatabanken, Puggehatten (Skånes Mykologiska Förening), Boris Berglund och arkivmaterial på Länsstyrelsen).

Grupp	Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Hotkategori ⁷	Senaste observation
Grod- och kräldjur	Långbensgroda	<i>Rana dalmatina</i>	VU	2008
Grod- och kräldjur	Sandödla	<i>Lacerta agilis</i>	VU	2001
Kärlväxter	Bredarun	<i>Centaureum erythraea</i>	VU	2012
Kärlväxter	Ekorrsvingel	<i>Vulpia bromoides</i>	EN	2008
Kärlväxter	Fältnarv	<i>Sagina apetala</i>	EN	2006
Kärlväxter	Vittätel	<i>Aira caryophyllea</i>	VU	2012
Insekter	Bokskogslöpare	<i>Carabus intricatus</i>	VU	2014
Insekter	Månlavmal	<i>Karsholtia marianii</i>	NT	1900-talet
Insekter	Palpmossmal	<i>Aplota palpella</i>	NT	1900-talet
Insekter	Solvändesäckmal	<i>Coleophora ochrea</i>	VU	1900-talet
Svamp	Grönfjällig fjällskivling	<i>Lepiota grangei</i>	VU	2016–2017
Svamp	Almkrämskinn	<i>Granulobasidium vellereum</i>	NT	2016–2017
Svamp	Oxtungssvamp	<i>Fistulina hepatica</i>	NT	2016–2017
Svamp	Rödfotad nagelskivling	<i>Gymnopus erythropus</i>	NT	2016–2017
Svamp	Dystersopp	<i>Porphyrellus porphyrosporus</i>	NT	2016–2017
Svamp	Avenbokskremla	<i>Russula carpini</i>	NT	2016–2017

Det finns få nyare rapporter om fynd av arter från inom naturreservatet och behovet av dokumentation är stort. Uppgifter om exempelvis fåglar, mossor och lavar saknas i stort sett helt.

⁷ Hotkategorier enligt rödlistan: EN = Starkt hotad, VU = Sårbar, NT = Nära hotad. Rödlistan tas fram av ArtDatabanken vid SLU och fastställs av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

Skötselplan för naturreservatet Esperöd i Simrishamns kommun

Skötselplanen är ett vägledande dokument som ligger till grund för hur syftet med naturreservatet ska uppnås.

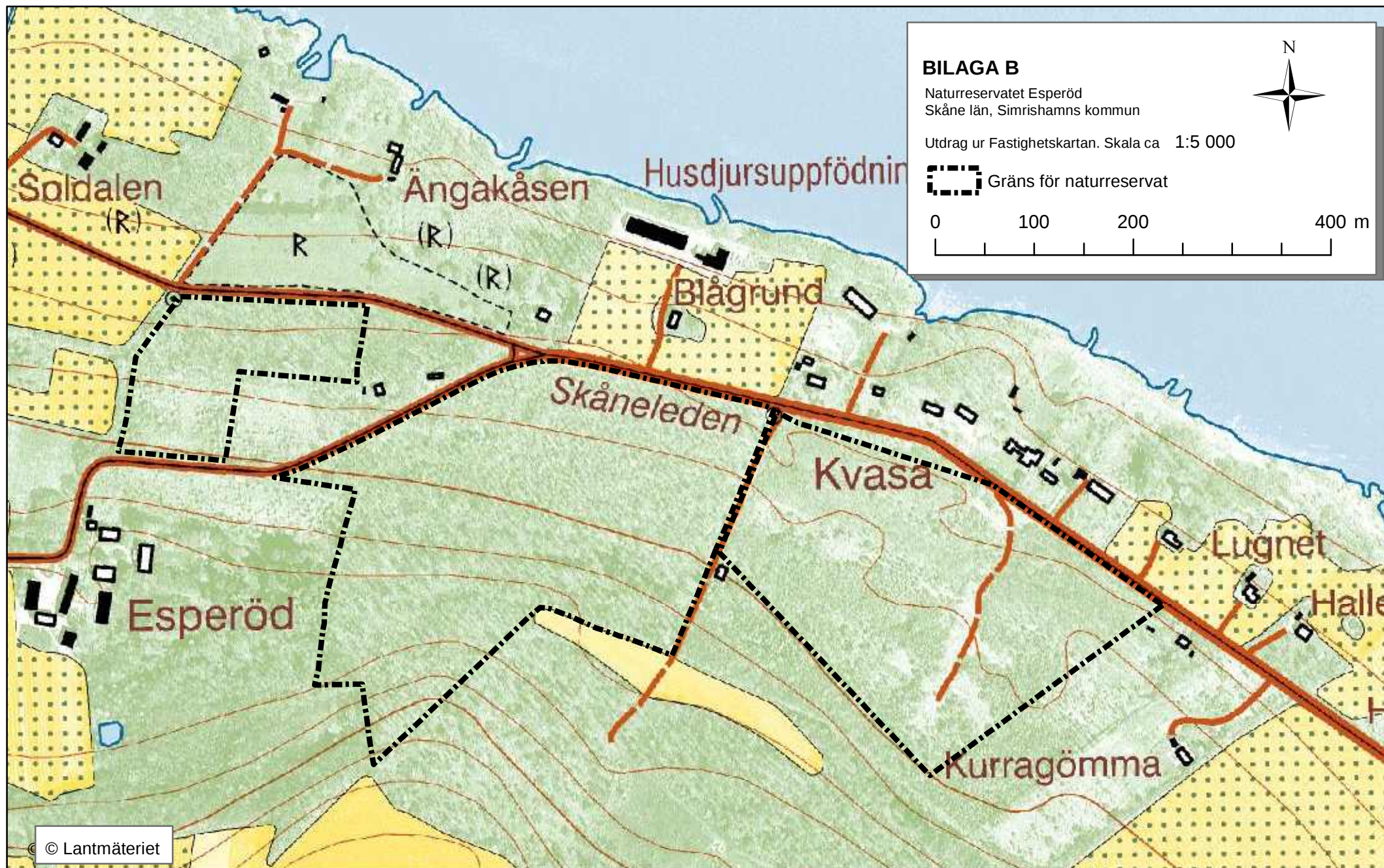
Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och andra ingående naturmiljöer samt områdets långa kontinuitet som träd- och buskbärande mark med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.



Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane





BILAGA C
Pågående markanvändning

Naturreseptat Esperöd
Skåne län, Simrishamns kommun

Utdrag ur ortofoto. Skala ca 1:5 000

0 75 150 300 m



 Gräns för naturreservat

Marks lag

-  Ädellövskog
-  Lövskog
-  Öppen mark
-  Buskmark
-  Vatten
-  Angöringsplats
-  Stig
-  Markväg

BILAGA D Planerad markanvändning

Naturreseptat Esperöd
Skåne län, Simrishamns kommun

Utdrag ur ortofoto. Skala ca 1:5 000



0 100 200 400 m

 Gräns för naturreservat

 Markväg

 Stig

Marks lag

 Ädellövkog

 Lövkog

 Öppen mark

 Buskmark

 Vatten

 Angöringsplats

BILAGA E Skötselområden

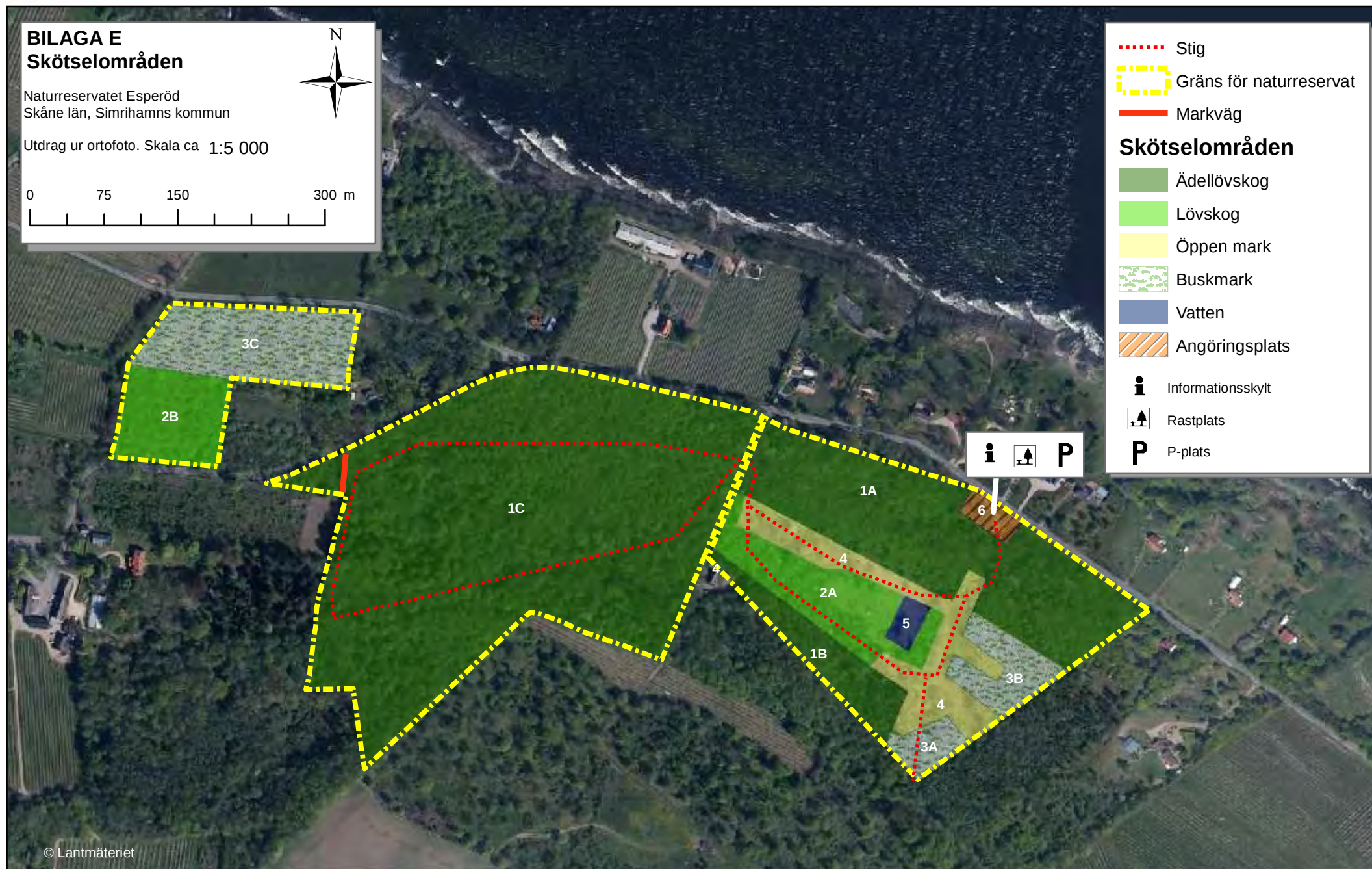
Naturreseptatet Esperöd
Skåne län, Simrihamns kommun

Utdrag ur ortofoto. Skala ca 1:5 000

0 75 150 300 m



- Stig
 - Gräns för naturreservat
 - Markväg
- ### Skötselområden
- Ädellövskog
 - Lövskog
 - Öppen mark
 - Buskmark
 - Vatten
 - Angöringsplats
- Informationsskylt
 - Rastplats
 - P-plats





HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om du vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska du skriva till Regeringen, Miljö- och energidepartementet. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen i Skåne län, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Av överklagandet skall framgå vilket beslut du överklagar (ange diarienummer) och hur du vill att beslutet ska ändras. Du bör också tala om varför du anser att beslutet ska ändras.

Skrivelsen ska undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, så bör du skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått ditt överklagande senast den 20 juli 2018. Annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver du veta mera om hur du ska överklaga kan du kontakta Länsstyrelsen på telefon 010 - 224 10 00 (växeln).